

Hoe het ministerie van VWS een kritische beweging in de zorg koest knuffelde

Hoe krijg je een kritische beweging in korte tijd rustig? Incorporeer die beweging zo gauw mogelijk in je eigen handelen. Neem het initiatief over en buig dat vervolgens om naar eigen model. Dat is wat er de afgelopen twee jaar gebeurde met de beweging Het Roer Moet Om, maar evengoed met het initiatief van de “de paarse krokodil. Op 11 maart 2015 stelden een groep uiterst bezorgde huisartsen een manifest op, genaamd [“Het Roer moet om”](#). Bezorgd om het vastlopen van de zorg door de doorgesloten marktwerking en de steeds maar uitdijende bureaucratie met absurde regeldruk tot gevolg. De beweging Het Roer Moet Om(HRMO) was geboren. Samen met de Vereniging van Artsen Automobilisten(VVAA), waar zeer veel zorgverleners hun verzekering hebben lopen, initieerde HRMO de beweging (Ontregel) de zorg. Die beweging ging vooral onzinnige regels in de zorg te lijf.

Regeerakkoord

Bij de formatie bleek dat de regering [in het regeerakkoord drie regels](#) had opgenomen over het bestrijden van de regeldruk. Het programma van (Ont)regel de zorg werd overgenomen. Na de formatie pakte het ministerie van VWS het op en nam zodoende het initiatief van HRMO en VVAA over. [De VVAA berichtte er met HRMO toen nog trots over](#). Het leek erop dat VWS grote stappen zou gaan maken. Dat pakte toch wat anders uit. VWS tuigde er een hele organisatie voor op [met website](#) en al. Zelfs [een Ontregelbus](#) stuurt men één jaar het land in. **Opvallend was wel direct de focus op het bestrijden van perifeer ontstane overbodige regels en niet op de regelgeving**

vanuit VWS en de zorgverzekeraars. En dat was nu juist de kern van de kritiek van HRMO en (Ont)regel de zorg toen het initiatief nog bij de VVAA lag.

Regiegroep en zo

[Een regiegroep](#) met vertegenwoordigers van vrijwel alle koepels van zorgaanbieders en andere grote stakeholders in de zorg, bestaande uit zestien personen tuigde men op. Voorzitter werd [Gerlach Cerfontaine, voorzitter van de Vereniging VVAA](#). Ingewijden vertelden recent over die regiegroep dat het een ramp werd. Iedere organisatie had zijn eigen agenda en veelal bleven belangrijke spelers gewoon weg bij vergaderingen. Van die regiegroep kon men in 2019 nauwelijks meer iets vernemen, waarop VWS enkele speciale adviseurs aanstelde. De voormalige politica [Rita Verdonk](#) plus de onbekende Martijn Leijnsink benoemde men tot adviseurs voor Wet maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg en [Gerlach Cerfontaine](#) als speciaal adviseur voor specialistische hulp.

Mechanisme

Wat we dan zien gebeuren is dat die adviseurs als afgezanten van VWS neerdalen in de periferie. Men komt even op werkbezoek, hit and run dus. Zij bezoeken [gemeenten en \(jeugd\)zorgorganisaties\(Verdonk\)](#) en [zorginstellingen\(Cerfontaine\)](#) en houden peptalks op vergaderingen over hoe men zaken kan schrappen. Kekke verslagen verschijnen op de website van (Ont)regel de zorg. De adviseurs beloven dat de gemelde problematiek, oplossingen en oplossingsrichtingen mee terug te nemen naar het ministerie. En passant laat men zich nog even [rondleiden op bijv. een katheterisatie-kamer](#) van een ziekenhuis, alsof het een inspectiebezoek betreft.

Het gevoel bekruipt me dat door de aanpak van VWS er teveel een focus ligt op regelgeving die zorgaanbieders zelf en voor elkaar veroorzaken. En niet op regelgeving die centrale

organisaties zoals VWS, zorgverzekeraars, Zorgautoriteit en kwaliteitsorganen opleggen.

Wat zien we gebeuren?

Op 14 december 2019 hield HRMO gefaciliteerd door VVAA [een groot publiek debat](#) in Den Haag met als titel “Zorg voor samenhang” om aandacht te vragen voor de genoemde problemen in de zorg. Enkele dagen later al weer, op 19 december om 07.45u staat men in alle vroegte om weer op de stoep van het ministerie van VWS voor een wake-up-call. Wake up omdat de stem van HRMO blijkbaar niet meer voldoende gehoord wordt bij VWS. Niet één van de bewindslieden [nam hun “kerstpakket” in ontvangst,](#) maar de directeur-generaal curatieve zorg Bas van der Dungen. Toch maar weer een actie buiten het vergader- en werkbezoekencircuit om.

Paarse krokodil

Met HRMO zien we hier hetzelfde gebeuren als met het initiatief van de stempels met de paarse krokodil. Het was een idee van de Zwolse huisartsen Ellen Brand-Piek en Marco Blanker. Bureaucratische post zoals formulieren van vooral zorgverzekeraars met onzinnige vragen voorzagen zij van een stempel met de paarse krokodil. De actie werd meteen een groot succes. De gedachte achter het aldus gekleurde reptiel is afkomstig [uit een OHRA-reclame](#). Binnen zeer korte tijd [haalde zorgverzekeraar Zilveren Kruis](#) de ontsteking uit deze bom door zelf aan huisartsen stempels van krokodillen en stempelkussens met paarse inkt te sturen. Minister Hugo de Jonge liet zich in zijn werkkamer met een paarse opblaaskrokodil fotograferen. Zelfs Rita Verdonk heeft bij haar ontregel-sessies [dit opblaasgeval](#) bij zich.

Moraal van het verhaal

Bij kritische acties in de zorg die (potentieel) veel bijval krijgen, zullen de zeer grote stakeholders zoals het

ministerie van VWS en zorgverzekeraars er alles aan doen om de bom in een vroeg stadium te ontmantelen. Dat verwijderen van de ontsteking gebeurt door de activisten of de symbolen ervan in een vroeg stadium [dicht tegen zich aan te drukken](#). En zo de activisten koest te knuffelen en de eigen agenda af te blijven werken.

W.J. Jongejan, 6 januari 2020

Afbeelding van [Sarah Richter](#) via [Pixabay](#). Bewerkt door W.J. Jongejan.

Geloofwaardigheid VVAA- bestuursvoorzitter Cerfontaine tegenover leden ernstig in het geding

Op 23 september 2019 verscheen op de website Ontregel de Zorg van het ministerie van VWS het bericht dat [Gerlach Cerfontaine tot speciaal adviseur regeldruk voor de medisch specialistische zorg benoemd](#) was. Aangesteld door VWS, de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen(NVZ) en de Nederlandse Federatie van Universitair medische Centra(NFU). Het aparte is dat hij [bestuursvoorzitter](#) is van de [Vereniging van Artsen Automobilisten\(VVAA\)](#). Dat is een vereniging met uitsluitend zorgverleners als leden. Die representeert hij. Terzelfder tijd gaat aan de slag bij de budgetbepaler(VWS) en werkgevers(VNZ en NFU) die budgethouder zijn. Het lijkt heel loffelijk dat hij meehelpt de administratieve regeldruk te

beperken. Hij gijzelt echter daarmee wel in hoge mate de eigen vereniging die de beweging Ontregel de zorg op gang heeft helpen brengen. Als [hoogleraar Corporate Governance](#) zou hij moeten weten dat hij niet tegelijk de belangen kan dienen van hen die sterk last hebben van de regeldruk en hen die dat mede bepalen.

VVAA

Menigeen kent de VVAA als bedrijf dat zorgverleners op veel terreinen verzekeringen levert en hen bedrijfsmatig ondersteunt. Het bedrijf opereert onder de vereniging VVAA die enig aandeelhouder is van het bedrijf VVAA. Gerlach Cerfontaine is bestuursvoorzitter van de vereniging VVAA. Deze vereniging kent statutair alleen zorgverleners als leden, geen zorginstellingen. [Zie art. 3 en 5 van die statuten.](#)

Doel

Het doel van de vereniging is volgens artikel 3 van de statuten het behartigen van de materiële en immateriële belangen van de leden. Terwijl de klassieke zorgkoepels zoals de LHV en KNMG de laatste 10 a 15 jaren steeds meer de oren lieten hangen richting overheid, heeft de vereniging VVAA het behartigen van de belangen van de zorgverleners de laatste paar jaren serieuzer genomen. De vereniging VVAA roert zich dan ook in het maatschappelijk debat rondom vraagstukken in de zorg. Dat gaat dan om de rol van zorgverzekeraars, het medisch beroepsgeheim, de vrije artskenkeuze(art.13 Zvw) EN de regeldruk.

HRMO

Als lid van de VVAA en sympathisant van de beweging [Het Roer Moet Om](#)(HRMO) van bezorgde huisarts [volg ik de acties](#) om onnodige regeldruk te beperken op de voet. HRMO begon in maart 2015 met een manifest. Het momentum dat erna ontstond door

die beweging is opgepakt door de VVAA. [Die organiseerde onder het motto “\(Ont\)Regel de Zorg”](#) een groot aantal schrapsessies. VWS nam door een besluit in het regeringsakkoord in 2018 [een flink aantal schrappunten over in een actieplan met de naam “\(Ont\)Regel de Zorg”](#). Daarmee trok het ministerie van VWS het initiatief van leden van de VVAA naar zich toe.

Gijzeling

Zeer problematisch is het als de bestuursvoorzitter van de VVAA functies aanneemt die VWS in het kader van “Ontregel de Zorg” organiseert. Immers door aan dergelijke activiteiten deel te nemen kan hij zich niet meer vrij scharen achter initiatieven en activiteiten van leden van de vereniging VVAA, waar hij bestuursvoorzitter van is. Hij krijgt te maken met opdrachten en standpunten van werkgevers, annex budgethouders en VWS als budgetbepaler. Hij gijzelt daarmee de eigen vereniging en dus haar leden. Het met het ministerie mee gaan werken begon met [de deelname van Cerfontaine aan de regiegroep \(Ont\)Regel de Zorg](#) op 27 november 2018. Het ministerie kondigde hem aan als één van de zestien prominente zorgbestuurders en maakte hem voorzitter ervan. [Apart is dat de bestuursvoorzitter erin als zorgbestuurder vermeld staat.](#) Dat is hij namelijk niet. Van die regiegroep hoorden we weinig meer. Om dan op 23 september 2019 te lezen dat hij namens VWS, VNZ en NFU aangesteld is als speciaal adviseur regeldruk voor de medisch specialistische zorg.

Onbetaald/Betaald

Nergens staat vermeld of de bezigheid of de activiteit van regiegroep deelnemer en van speciaal adviseur regeldruk al dan niet betaalde functies zijn. Ik zou er een goede fles wijn om durven te verwedden dat het betaalde functies zijn. Dat zou ook passen binnen de beeldvorming over Cerfontaine in de loop der jaren is ontstaan. Financiële zaken hebben bij Cerfontaine een speciale connotatie. Zie daarvoor [De grote Cerfontaine-](#)

[show uit 2004.](#) Voor het muilkorven van de eigen leden door zich te binden aan budgetbepaler en budgethouders maakt het niet uit of het onbetaald of betaald werk is. Het blijft zeer problematisch. Wat bijzonder kwalijk is dat als het betaalde functies zijn Gerlach Cerfontaine voor zichzelf een verdienmodel gecreëerd heeft via de vereniging VVAA, terwijl het de zeggenschap van de leden beperkt.

Track record

Cerfontaine heeft een track record wat betreft het beïnvloeden van stakeholders. In de Volkskrant van 19 februari 2009 geeft hij toe niet transparant te zijn geweest als hoogste baas van Schiphol over de geluidshinder ten gevolge van vliegbewegingen vanaf de Polderbaan. [Het artikel "Cerfontaine zwakt geluidshinder af"](#) laat zien hij optrad tijdens de besluitvorming over het gebruik van de Polderbaan.

Meteen kritiek

Het problematisch zijn van de genoemde activiteiten werd op Twitter binnen enkele uren na de publicatie over het speciale adviseurschap onder andere opgepikt door Frank Smit, twitterend onder de naam Zorg & ICT nieuws. Die schrijft meteen dat er op zijn minst sprake is van belangenverstrengeling. [Hij twittert](#) dat "Cerfontaine ook voorzitter van verzekeringenboer [@VvAA](#) is, die zich profileert als belangenvereniging van zorgverleners."

Vol op het orgel

Het is niet geheel toevallig dat de berichtgeving over de nieuwe functie van Cerfontaine als speciaal adviseur regeldruk explodeert na de kennisgeving op de website en het Twitteraccount van het VWS-programma (Ont)regel de zorg. Allerlei websites die kritiekloos VWS-informatie overnemen, zoals [SKIPR](#) en [Zorgvisie](#) melden de nieuwe bezigheid van Cerfontaine. Opmerkingen als "Jaagt het ontregel-offensief

aan” en “Zet de tanden in de regeldruk” vliegen door de lucht zonder dat de schrijvers op enig moment zich afvragen of er geen belangenverstremgeling speelt.

Open brief

Dit artikel kan het bestuur van de vereniging VVAA zien als een open brief over deze kwestie. In de functies buiten de VVAA die Cerfontaine bij het bestrijden van de regeldruk aangenomen heeft, is er sprake van belangenverstremgeling die zijn geloofwaardigheid binnen de vereniging VVAA ondermijnt en zijn integriteit ter discussie stelt. Onderwerpen rond het beperken van de regeldruk die VWS, NVZ en NFU onwelgevallig zijn kunnen door één enkele persoon zodanig behandeld worden dat dit direct strijdig is met de belangen van de leden van de vereniging VVAA. Ik vraag mij dan ook af of de door mij genoemde activiteiten ook door het hele bestuur van de vereniging VVAA gedragen worden.

Door de politisering van (Ont)regel de Zorg is het initiatief van de onderliggende beweging aan de deelnemers ervan ontnomen.

W.J. Jongejan, 30 september 2019.

Afbeelding van [Peggy und Marco Lachmann-Anke](#) via [Pixabay](#)